

září 1917 dána ke dni 31. prosince 1917. Lhůta tato vyhovuje předpisu druhého odstavce § 19 zákona o statkových úřednících. Nejde o poměr na zkoušku (§ 19 odst. 1); neboť v roce 1916 daná výpověď byla odvolána a tím poměr dosavadní obnoven, či lépe řečeno zachován. Doba zkušební musela by dle pojmu samého předcházení pevnému poměru služebnímu a nemůže výhrada zaměstnavatele, že to se zaměstnancem ještě zkusí, míti jiného významu, než prodloužení poměru služebního, ježto ostatní podmínky zůstaly nezměněny. Výpověď žalovanému daná jest tudíž úplně po právu. V tomto směru byl též rozsudek v odpor vzatý změněn a žalobě vyhověno. V době podání žaloby bylo i další žádání, aby žalovaný byl povinným uznán, službu před uplynutím lhůty výpovědní opustiti a byt vykliditi, podle § 22 zákona o statkových úřednících možné a odůvodněné. Úplná náhrada, kterou zaměstnaný dle tohoto předpisu zákona obdržeti má, není nic jiného, než vzájemné plnění zaměstnavatelovo, kteréž současně s opuštěním služby jest splatno, o němž však zákon nestanoví, že musí býti zaměstnanému předem poskytnuta, aby zaměstnavatelův nárok na opuštění služby a bytu vznikl. Nastane-li spor o přiměřenost náhrady, může tedy současně o výši náhrady a závazku zaměstnaného rozhodováno býti. Náhrada jest pohledávka zaměstnaného, zde žalovaného. Žádá-li větší náhradu, než mu byla nabízena, netvoří nabízená suma mez, přes kterou soud při rozhodnutí nesmí jíti, nýbrž jest touto mezí pohledávka namítaná. Proto nebylo správně zamítnouti nárok žalobní dle § 22 cit. zák. z té příčiny, že nabízená náhrada nepostačuje. Soud první stolice zjistil, jaká by byla přiměřená náhrada za dobu, která by uplynula až do skončení služebního poměru výpovědí. Při tom ovšem bylo přehlédnuto, že by tato doba nebyla rozhodnou, kdyby skutečně výpověď byla nepřipustnou. Avšak řešení této otázky o výši náhrady a o předčasném odchodu žalovaného ze služby pozbylo účelu tím, že již v době vydání rozsudku první stolice lhůta výpovědní dávno uplynula, tudíž žalovanému více rozsudkem ukládati nelze, aby před uplynutím lhůty té vyhověl přání zaměstnavatelky (§ 409 c. ř. s.). Jakkoliv nárok ten odůvodněn byl a jemu tím způsobem vyhověno býti mohlo, že by vyšetřená úplná náhrada jako vzájemné plnění žalující strany určeno bylo, zanikl nárok zmíněný uplynutím lhůty výpovědní a jest povinnost žalovaného, aby službu opustil a byt vyklidil, pouze důsledkem výpovědi, nikoliv přání zaměstnavatelky (§ 22 cit. zák.). Období § 573 c. ř. s. v příčině vyklizení bytu nelze užiti, poněvadž užívání bytu nepřislušelo žalovanému podle smlouvy nájemní, nýbrž základem užívání toho jest smlouva námezdní. Byla tedy dle § 409 c. ř. s. i v této příčině stanovena lhůta plnění 14 dny a nárok dle § 22 zák. vznesený nebyl zamítnut, nýbrž odpadnutí jeho vysloveno.

Čís. 7.

Pro otázku, zda použito mylné sazby (§ 70 žel. dopr. ř.), rozhodným jest jen obsah nákladního listu, nikoli skutečná povaha zboží. Tato může po případě míti význam s hlediska § 57 žel. dopr. ř.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1919, Rv I 3/18.)

Žalované firmě zaslán drahou z Klatov do Hradce Králové větší počet sudů výtažku. Firma zboží přijala a dovozní dráze zaplatila. Doda-

tečným přezkoumáním zjištěno, že dovozní vypočteno bylo dle mylné sazby, čímž dráha zkrácena o 192 K 40 h. Použití mylné sazby zaviněno bylo tím, že nákladní list nebyl odesílatelem správně vyplněn. Zásilka byla totiž označena jako výtažek, kteréžto zboží uvedeno jest ve všeobecné klasifikaci zboží v tarifu pod 2—21 jako označení sběrné. Nemá-li však použito býti sazeb třídy I., musí mimo sběrné označení uvedeno býti označení zboží dle klasifikace tak, by dokázána byla jeho příslušnost k dotyčné skupině. Měl proto odesílatel blíže označiti obsah slova výtažek, toho však neučinil a použito tudíž mylné sazby pro tuto skupinu. Žalobu dráhy o zaplacení 192 K 40 h soud první stolice (okresní soud v Hradci Králové) zamítl proto, že za rozdíl v sazbě ručí dle § 57 žel. dopr. ř. odesílatel, nikoli příjemce. — Odvolací soud (krajský soud v Hradci Králové) uznal dle žaloby, vycházející z těchto úvah: V případě daném jedná se o otázku, zda žalovaný jako příjemce, či zde odesílatel má doplatiti dovozní, o které jde. § 70 odst. 2 nař. min. železnic ve shodě s ministerstvy spravedlnosti a obchodu ze dne 11. listopadu 1909 č. 172 ř. z. (žel. dopr. ř.) stanoví, že doplatek má zapraviti odesílatel, nebyl-li nákladní list vyplacen. Byl-li vyplacen, ručí za doplatek toliko podle svého záznamu platebního. Jinak jest příjemce povinen k doplatku. § 69 odst. 3 cit. nař. pak stanoví, že odesílatel, chce-li dovozní zaplatiti, má to v nákladním listu na předepsaném místě prohlásiti záznamem platebním. § 76 odst. 4 cit. nař. pak stanoví, že přijetím nákladního listu a zboží zavazuje se příjemce zaplatiti železnici podle nákladního listu. Nákladním listem je zjištěno, že odesílatel záznamu platebního vůbec neučinil, že zásilka poslána byla nevyplacena a že žalovaný ji vyplatil. Vzhledem k výše citovanému ustanovení § 70 odst. 2 výše dotčeného min. nařízení musí tudíž žalovaný zaplatiti diferenci jakožto příjemce, leč by prokázal, že jeho závazek pominul. § 57 žel. dopr. ř., na nějž rozsudek naříkaný poukazuje, nemá s řešením sporné otázky nic společného, poněvadž se o omylnou deklaraci zboží odesílatelem nejedná, nýbrž jde pouze o nesprávné použití jiného tarifu, o chybu v použití tarifu a v příčině nároku z nesprávného výpočtu dovozního platí ustanovení § 70 žel. dopr. ř.

Nejvyšší soud dovolání žalované firmy nevyhověl.

Důvody:

Žalobkyně založila svůj nárok na doplatek dovozního na ustanovení § 70 ve spojení s ustanovením § 76 odst. 4 žel. dopr. ř. tvrdíc, že podle udání nákladního listu mělo při vypočtení dopravního použito býti tarifu výminečného 3b a nikoli, jak se chybně stalo, tarifu B. Strany sporné shodují se tu v tom, že zasílané zboží označeno bylo v nákladním listu jako »výtažek«. Pro »výtažek« bez bližšího označení sluší ale, jak nesporně, použití sazby třídy I., tedy v daném případě sazby 3b, dle níž by dovozní bylo činilo o 192 K 80 h více. Sazba, které bylo nesprávně použito, obstála by jen tehdy, kdyby byl odesílatel výtažek zasílaný blíže označil a tím na použití mírnější sazby, dle které bylo mylně počítáno, nabyt nároku. Dle těchto nesporných okolností skutkových sběhla se dráze chyba při použití sazby dopravní. Udání nákladního listu o předmětu dopravy označením zboží jako »výtažek« stačilo pro

vypočtení povozného. Pro dráhu nebylo neúplné. Odůvodňovalo však jen použití sazby výminečné 3b. Právě proto, že příjemce zboží, jak dovolání správně poukazuje, vstupuje přijetím nákladního listu do povoznické smlouvy s drahou, stává se také zavázaným podle obsahu tohoto nákladního listu. Jest proto povinen, když nákladní list neobsahoval prohlášení odesílatele, že tento platiti bude povozné sám, zaplatiti tolik, nač má dráha podle obsahu nákladního listu zákonný nárok (§ 76 odst. 1, 2, 4 žel. dopr. ř.). V nákladním listu bylo zasílané zboží označeno pouhým slovem »výtažek« a proto dle nesporného děje mělo býti použito sazby 3b, takže by bylo povozné obnášelo o 192 K 80 h více, než dráha účtovala. Poněvadž žalovaná firma jako příjemce zboží jest povinna zaplatiti vše, nač podle obsahu nákladního listu má dráha po zákonu odůvodněný nárok, musí jí hraditi i zažalovanou diferenci povozného, která se sběhla právě omylným použitím sazby, jak § 70 žel. dopr. ř. výslovně ustanovuje. Vždyť předpis tento platí nejen pro početní chyby, nýbrž i v takovém případě, kde z omylu nebylo použito předepsané sazby dopravní, nýbrž sazby nesprávné, což ve spěchu při železniční dopravě obvyklém snadno se může přihoditi. To odpovídá také všeobecné zásadě, že vyložené chyby a omyly nemohou škoditi smluvním stranám. A takový omyl se tu právě sběhl, když podle obsahu nákladního listu mělo použito býti jiné sazby dopravní, než se stalo. Není tu tedy případ § 57 žel. dopr. ř., jak dovolání za to má. O takovém by se mohlo mluvit jen tehdy, kdyby nesprávné nebo neúplné udání nákladního listu bylo opodstatnilo použitím sazby dopravní, dle které povozné bylo účtováno, což se v daném případě nestalo, poněvadž použitá sazba udání nákladního listu neodpovídala. Odvolací soud posoudil tedy případ správně po stránce právní, uplatňovaný dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s. není dán, pročez dovolání nebylo lze přiznati úspěchu.

Čís. 8.

Absolutní a relativní (hospodářská) nemožnost plnění:

Absolutní nemožnosti plnění nemůže se dovolávat s úspěchem, kdo svému spolusmluvníku nabízel na vyrovnání sporu býti i jen částečné plnění.

Kdo uzavřel smlouvu na dodání zboží již za mimořádných válečných poměrů, nemůže právem namítati, že jest mu splnění její hospodářsky proto nemožno, že opatřovací náklady později podstatně stouply.

(Rozh. ze dne 14. ledna 1919, Rv I 8/18.)

Smlouvou ze dne 7. dubna 1916 zavázal se žalovaný dodati žalující firmě do března 1917 10 vagonů určitého řeziva, dodal však jen jeden vagon. Byv žalován na dodávku zbývajících 9 vagonů, namítal, že mu nebylo lze smlouvu splniti, 1. poněvadž byl jeho závod postaven pod zákon o válečných úkonech a na základě tom mu uloženo, zpracovati veškerý materiál pro účely vojska a státu, a zakázáno, zasílati dřevařské výrobky komukoliv mimo státu; 2. poněvadž cena výrobků těchto v době od uzávěrky až do uplynutí lhůty dodací do té míry stoupla, že by bylo nemorálním, kdyby se trvalo na dodávce za staré ceny; neboť žalovaný by byl býval nucen při nedostatku zásob dříví v době uzávěrky nakou-